

Γιὰ νὰ σωθεῖ μαγιὰ δασκάλων...

Γράφει ὁ Δημήτριος Νατσιός, Δάσκαλος

«Γεννήθηκα τὸ 1887 στὸν Πειραιά, οἱ γονεῖς μου κατάγονταν ἀπὸ τὴ Χίο. Ἡ μητέρα τοῦ ἀείμνηστου Πορφύρα καὶ ἡ δικιά μου ἦταν ἀδελφάδες, τὸ γένος Συριώτη. Τὶς ἐγκύκλιες σπουδές τὶς πέρασα στὸν Πειραιά. Κι ὁποῖος ξέρεις τί σημασία ἔχει γιὰ τὸν νέο ἢ παρουσία στὴν κριτικὴ τούτῃ ἡλικία ἐνὸς προσώπου, σὰν τὸν λαμπρὸν ἐκεῖνο παιδαγωγό, ποὺ θύμιζε ἀρχαῖον Ἕλληνα, τὸν ἀείμνηστο Ἰάκωβο Δραγάτση, νιώθει γιὰτί οἱ μαθητὲς τοῦ φυλάγουν σ' ὅλη τους τὴ ζωὴ, μέσα στὴν καρδιά τους, τὴ μνήμη τῆς μορφῆς του». (Δ. Πικιώνη «Κείμενα», ἐκδ. «Μορφωτικὸ Ἰδρυμα Ἐθνικῆς Τράπεζας», σελ. 23). Ξεκίνησα νὰ διαβάζω κάποια αὐτοβιογραφικὰ σημειώματα τοῦ Π. Πικιώνη, τοῦ μεγάλου Ἕλληνα.

Κοντοστάθηκα, «φιλοσόφησα» λίγο τὴν τελευταία πρόταση τοῦ προοιμίου του. Κράτησε στὰ φυλλοκάρδια του, ὅλο ζωῆς, τὴν μνήμη τῆς μορφῆς τοῦ δασκάλου του. Μεγάλη κουβέντα.

Πόσες φορές σὲ βιογραφίες σπουδαίων, «πάνυ ἀκριβῶν» ἀνθρώπων, δὲν διαβάζουμε παρόμοιες φράσεις. «Εὐτύχησε νὰ μαθητεύσει κοντὰ στὸν...». «Ὁ μέγας Δάσκαλος τοῦ Γένους... τὸν ἐνέπνευσε τὴν ἀγάπη γιὰ τὰ γράμματα». Ὅσο κρατοῦσε ἡ Παιδεία σ' αὐτὸν τὸν τόπο, σχολεῖο καὶ παιδεία σήμαινε δάσκαλος. Τὰ πάντα δορυφοροῦσαν τὸν δάσκαλο. «Καλῶν τῶν διδασκάλων καλοὶ καὶ οἱ μαθηταί», ἀπροσπέ-λαστος ὁ λόγος τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου.

Χαρακτηριστικὸ τὸ ἀκόλουθο παράδειγμα, ποὺ δείχνει τὸ πόσο σημαντικὸ καὶ οὐσιαστικὸ θεωροῦσαν οἱ Ρωμηοὶ (Βυζαντινοὶ) πρόγονοί μας τὸ ἀξίωμα τοῦ δασκάλου.

Στὰ χρόνια τοῦ αὐτοκράτορα Θεόφιλου (829-842 μ.Χ.) διδάσκει στήν Κωνσταντινούπολη ὁ περίφημος Λέων ὁ μαθηματικός ἢ φιλόσοφος. Ἡ φήμη τοῦ Λέοντος εἶχε ἐξαπλωθεῖ «ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων», εἶχε φτάσει ὡς τὸ χαλιφάτο τῆς Βαγδάτης. Ὁ χαλίφης Μαμοῦν τὸν ζήτησε ἐπίσημα ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Λέοντα, ἔστω καὶ ὡς μετακλητό, προσφέροντας ἕνα τεράστιο ποσό. Ὁ Θεόφιλος ἀποβλέποντας στὸ γόητρο τῆς αὐτοκρατορίας, ἀλλὰ καὶ ἐκτιμώντας τὴν ἀξία τοῦ δασκάλου, ἀρνήθηκε.

Ἀξίζει νὰ παραθέσουμε ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν ἐπιστολικὸ διάλογο τῶν δύο ἡγετῶν, ὅπως τὸν διέσωσε ὁ «Συνεχιστὴς Θεοφάνους». Γράφει ὁ χαλίφης: «Ἀξιῶ τὸ ὄν ἔχεις ἐπὶ φιλοσοφία καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις περιβόητον ἄνδρα βραχὺν τινὰ χρόνον ἐξαποστεῖλαι...». Ἀπαντᾷ ὁ Θεόφιλος: «...ἄλογον τὸ οἰκεῖον δοῦναι ἐτέροις καλὸν καὶ τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν ἔκδοτον ποιῆσαι τοῖς ἔθνεσι, δι' ἧς τὸ τῶν Ρωμαίων γένος θαυμάζεται τὲ καὶ τιμᾶται παρὰ πάσι». Μὲ λίγα λόγια, εἶναι ἀνοησία νὰ ξεπουλήσεις στὰ ἔθνη, αὐτὸ γιὰ τὸ ὁποῖο θαυμάζεται τὸ γένος σου, δηλαδή, ὁ ἔξοχος διάκονος τῆς ὄντως Παιδείας. (Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Γ. Τσαμπῆ «Ἡ Παιδεία στὸ Βυζάντιο», ἐκδ. Γρηγόρη, σελ. 54).

Τὸ παραπάνω, νομίζω, ἐξηγεῖ καὶ τὸ χιλιόχρονον τῆς ἐνδόξου αὐτοκρατορίας μας. «Κάλλιο γνώση, παρὰ γρόσι», ὅπως ἔλεγαν καὶ οἱ ἐν αἰχμαλωσία πρόγονοί μας. Καὶ εἶναι γεγονός ἀναντίρρητο πὼς φτάσαμε στήν ἀγιασμένη Ἐπανάσταση γιὰ τὴν «ἡ ψυχὴ τοῦ Γένους ἀγρυπνοῦσε. Φτωχοὶ παπάδες καὶ δάσκαλοι, ποὺ ἐτρέφοντο μὲ λίγο ψωμί, εἶχαν τὸ σθένος εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς των, σθένος ποιητῶν. Καταλάβαιναν τὴν εὐθύνην ποὺ τοὺς ἐβάρυνε νὰ συνεχίσουν τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν. Διηγοῦντο εἰς τὰ Ἑλληνόπουλα ποιά ἦταν ἄλλοτε ἡ πατρίδα τους καὶ τοὺς ἐδίδασκαν δύο ὀνόματα: Ἑλλάς καὶ ἐλευθερία». (Τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Σ. Μενάρδου, ποὺ περιέχεται στὸ βιβλίο τοῦ ἀρχιμ. Ἰω. Ἀλεξίου, «Ἡ Παιδεία στήν Τουρκοκρατία», σελ. 181).

Ὁ ὀξυδερκὴς καὶ διορατικὸς Ἰωάννης Καποδίστριας εἶχε συλλάβει ἐναργέστατα τὴν σημασία τῆς ἀποστολῆς τοῦ δασκάλου, ἀλλὰ καὶ τὶς ὀλέθριες συνέπειες τῆς ἀποκοπῆς τοῦ λειτουργήματος ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν παράδοση. Γράφει σὲ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν Μισαήλ Ἀποστολίδη, λίγο πρὶν ἀναλάβει τὴν μαρτυρικὴ διακυβέρνηση τῆς νεκραστημένης πατρίδας: «...ἂν ἡ παροῦσα γενεὰ δὲν ἐνδυναμωθεῖ ἀπὸ ἀνθρώπους μορφωμένους ἐν καλῇ διδασκαλίᾳ καὶ μάλιστα πρὸς τὸν κανόνα τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως καὶ τῶν ἠθῶν μας, θὰ εἶναι δυσοίωνο τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδας καὶ ἡ διακυβέρνησίς της ἀδύνατη». (Ἰω. Τσάγκα, «Ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ

Άγωγή στο εκπαιδευτικό έργο του Ίω. Καποδίστρια», έκδ. «Κυριακίδη», σελ. 151).

Είναι γεγονός ότι αυτός ο τύπος του δασκάλου, που έβλεπε τον εαυτό του θεματοφύλακα της παράδοσης και μετέδιδε την φλόγα της ψυχής του -ίσως με πολλή ρητορική- αλλά με έντιμότητα και ευθύνη, επιβίωσε ως τα χρόνια περίπου της μεταπολίτευσης. Μέχρι τότε ο δάσκαλος δίδασκε και μιλούσε για πίστη, γλώσσα και πατρίδα, βουτούσε στο κελάρι του πατρογονικού μας σπιτιού και μόρφωνε γενιές Ελλήνων με τα «καλούδια», τα τιμαλφή του Γένους. Αυτόν όμως τον λόγιο δάσκαλο τον είρωνεύτηκε, τον πολέμησε και τον κλόνισε στην ψυχή του έθνους ή λεγόμενη προοδευτική διάνοηση που ή μάς ήρθε από τα «φωτισμένα έθνη της Έσπερίας» ή ξεπήδησε από τα αποκαΐδια του Πολυτεχνείου. (Η γενιά του Πολυτεχνείου).

Περιφρονώντας πλήρως την παράδοση του τόπου μας, την οποία ταύτισαν με τα «έλληνοχριστιανικά» ιδεολογήματα της δικτατορίας, άγευστοι του μεγαλείου της και άνικανοι να αντιληφθούν την στρέβλωση που προηγήθηκε, επέπεσαν, ως όρνεα, και την κατασυκοφάντησαν.

Φρόντισαν βεβαίως να αναρριχηθούν σε άκαδημαϊκές έδρες, για να ροκανίζουν τα προγράμματα της ΕΟΚ, άνεμίζοντας το άκαταγώνιστο διαπιστευτήριο του δήθεν προοδευτισμού τους: παράδοση, πίστη, πατρίδα, γλώσσα-στην άρτιμελή μορφή της, το λεγόμενο πολυτονικό-ίσον συντήρηση, σκοταδισμός, χουντικά κατάλοιπα, το όλον καρυκευμένο με την εύηχη, την «εύγενή τύφλωσιν», που βαφτίστηκε εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Άποτέλεσμα στις σχολές, που φοιτούν οί αύριανοί δάσκαλοι και καθηγητές, να κυριαρχεί όλος αυτός ο έθνομηδενιστικός έσμός, πράγμα που ίσως δέν έχουμε αντιληφθεί άκόμη τις καταστρεπτικές του συνέπειες.

Οί δάσκαλοι που άποφοιτούν τα τελευταία χρόνια από τα παιδαγωγικά τμήματα, όχι μόνο δέν «μορφώθηκαν έν καλή διδασκαλία και μάλιστα προς τον κανόνα της άγίας ήμών πίστεως και τών ήθών μας», αλλά αυτό το ήθος και αυτόν τον «χρυσό» κανόνα, φρόντισαν και φροντίζουν οί Γραικύλοι της σήμερα καθηγητές τους να δυσφημίζουν. Πολύ άπλά τα νέα αυτά παιδιά-πλήν τών έλαχίστων που ταράζει τα σπλάχνα τους ό πόνος της πατρίδας-έχασαν την ίθαγένειά τους, υιοθετούν άβασάνιστα και επικροτούν όλες τις νεοταξικές μαγαρισίες, γιατί είναι μπουκωμένα από, όπως προείπα, έθνομηδενισμό. Τους μιλάς για πίστη και πατρίδα, για το χρέος του δασκάλου να μεταλαμπαδεύσει στα παιδιά τις αλήθειες που συγκλόνισαν τους Πατέρες και τους

Μάρτυρες, τοῦ ἀγωνιστῆς καὶ τοὺς ἥρωες, ποὺ διέσωσαν τὸ Γένος καὶ σοὺ προσάπτουν γραφικότητα, ἐθνικισμό, τὰ χαρακτηρίζουν, φροῦτο τῆς ἀριστεροσύνης αὐτό, «στερεότυπα». Ἔχει εἰπωθεῖ πολὺ εὐστοχα ὅτι ἡ ἔνταξη τῶν νέων στὸ παρεθλὸν συνιστᾷ τὴν οὐσιωδέστερη λειτουργία τῆς ἐκπαίδευσης καὶ ἴσως εἴμαστε, ὅσοι δάσκαλοι προλάβουμε τὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίες, ἡ τελευταία γενιὰ ποὺ ἐπιτελεῖ αὐτὴν τὴν λειτουργία, ποὺ ἀντιστέκεται στὴν ἐπέλαση τοῦ μηδενισμοῦ καὶ τῆς ἀσημαντοκρατίας.

Ἄρα, «γιὰ νὰ σωθεῖ ἡ Ἑλλάδα στοὺς καιροὺς τοὺς ὕστατους», ὀφείλουμε νὰ μορφώσουμε ἕναν νέο τύπο ἐθνικοῦ δασκάλου, «διακεκριμένου ἐπὶ φιλοθρησκεία καὶ ἔρωτι πρὸς τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν» γιὰ νὰ θυμηθοῦμε καὶ πάλι τὸν Κυβερνήτη. Οἱ ἐπίβουλοι τῆς πατρίδας, ἔχοντας ἄφθονο χρῆμα καὶ μέσα, ὀργανώνουν πλῆθος σεμιναρίων γιὰ ἐκπαιδευτικοὺς στὰ ὁποῖα ξερνοῦν τὰ δηλητήριά τους.

Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο μποροῦμε, ἐξασφαλίζοντας χώρους καὶ χρηματοδότηση ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ ἀγωνιοῦν γιὰ τὴν πατρίδα μας ἢ μὲ τὴν συμβολὴ τῶν γνωστῶν, γιὰ τὸ ἀδούλωτο ἦθος, Μητροπολιτῶν μας, νὰ συσταθοῦν φροντιστήρια γιὰ νέους δασκάλους. Σὲ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα, σὲ 5-6 μεγάλες πόλεις τῆς Ἑλλάδας, νὰ συγκεντρώνονται νέοι ἐκπαιδευτικοὶ -μὲ τὰ ἔξοδα πληρωμένα- ὅπου οἱ παλιοὶ μας οἱ δάσκαλοι (Γανωτῆς, Καργάκος, παπα-Γιώργης, Μεταλληνός, παπα-Θόδωρος Ζήσης, π.Σαράντος καὶ ὅσοι πνευματικοί, πανεπιστημιακοί, συγγραφεῖς παλεύουν γιὰ ψυχὴ καὶ Χριστὸ -καὶ ὑπάρχουν ἀρκετοὶ- οἱ ὁποῖοι θὰ βγάλουν τὰ σκουπίδια ἀπὸ τὶς ψυχὲς τῶν νέων δασκάλων, θὰ ξεριζώσουν τὰ φαρμακερὰ βρωμοχόρταρα τῆς ἐκκλησιομαχίας καὶ ἀφιλοπατρίας ποὺ τοὺς ἔσπειραν στὶς σχολές τους καὶ θὰ τοὺς μεταγγίζουν τὰ πνευματικὰ ἀντισώματα τοῦ Γένους.

Ἔτσι, θὰ περισωθεῖ μία γενιὰ δασκάλων ποὺ «ὅταν τοὺς πειράζουν πατρίδα καὶ θρησκεία, θὰ μιλοῦν, θὰ ἐνεργοῦν καὶ ὅ,τι θέλουν ἄς τοὺς κάμουν» κατὰ τὸν ἀείχλωρο λόγο τοῦ Μακρυγιάννη.